คู่มือการปฏิบัติงาน
การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

องค์การบริหารส่วนตำบลทองมงคล

อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คู่มือการปฏิบัติงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
องค์การบริหารส่วนตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โรคไข้เลือดออก เป็นโรคติดต่ออันตรายที่ระบาดในประเทศไทย และเป็นโรคที่เกิดขึ้นเป็นประจำในท้องที่องค์การบริหารส่วนตำบลทองมงคล โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน มีน้ำขังเอื้อต่อการแพร่ระบาดของลูกน้ำยุงลาย เพื่อเป็นการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก รวมถึงการกำจัดทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายที่เป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออกในครัวเรือน หมู่บ้าน วัด โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ ความตระหนัก และความร่วมมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างจริงจัง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ความรู้เรื่องไขเลือดออก

<u>สาเหตุการเกิดโรค</u>

เกิดจากเชื่อไวรัสเดงกี มี ๔ ชนิด คือ เดงกี ๑,๒,๓,๔

<u>การติดต่อของโรค</u>

มียุงลายเป็นพาหะนำโรค โดยยุงลายจะกัดคนที่มีเชื้อโรคไข้เลือดออกแล้วไปกัดคนปกติ จะถ่ายทอดเชื้อไปสู่คนปกติ ยุงลายที่นำโรคไข้เลือดอออกในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นยุงลายบ้านที่มีแหล่งเพาะพันธุ์อยู่ในภาชนะที่มีน้ำขัง

<u>อายุและเพศผู้ป่วย</u>

เป็นได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่จากการรายงานทางระบาดวิทยา พบว่า กลุ่มอายุที่ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกมากที่สุด เกิดในกลุ่มเด็กอายุ ๕ – ๑๔ ปี พบได้ทั้งเพศหญิง และเพศชาย ผู้ที่ป่วยแล้วมีโอกาสเป็นซ้ำได้อีก และถ้าเป็นซ้ำครั้งต่อไป ผู้ป่วยจะมีอาการรุนแรงและจะมีโอกาสเสียชีวิตสูง

<u>ช่วงเวลาระบาด</u>

พบได้ตลอดทั้งปี แต่พบมากในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม

<u>อาการ</u>

ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จะมีไข้สูง (ประมาณ ๓๘.๕ – ๔๐ องศาเซลเซียส) ๒-๗ วัน เบื่ออาหาร คลื่นไส้อาเจียน บางคนจะปวดท้อง แน่นท้อง หลังจากมีไข้ ๒-๓ วัน มักจะมีจุดแดงที่ผิวหนัง อาจมีเลือดกำเดาออก เลือดออกตามไรฟัน อาเจียนเป็นเลือดหรือถ่ายอุจจาระสีดำ เมื่อไข้ลดลงจะเริ่มหายเป็นปกติภายใน ๗ วันแต่ผู้ป่วยบางรายอาจมีภาวะช็อกหลังจากไข้ลด คือ มือ – เท้าเย็น ซึม กระสับกระสาย ปัสสวะน้อยลง ถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและทันท่วงทีอาจเสียชีวิตได้

<u>อาการสำคัญที่แตกต่างจากไข้หวัด</u>

อาการของไข้เลือดออกไม่มีน้ำมูก ไม่ไอ แต่จะปวดศีรษะและปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อมาก

<u>อาการอันตรายที่ควรไปพบแพทย์โดยเร็ว</u>

ในระยะไข้ลดลง ผู้ป่วยที่มีภาวะช็อก คือ มือ – เท้าเย็น ซึม กระสับกระส่าย ปัสสวะน้อยลง ถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและทันท่วงทีอาจเสียชีวิตได้

<u>การป้องกัน</u>

โดยป้องกันไม่ให้ยุดลายกัด ด้วยการกำจัดลูกน้ำยุงลาย ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑. การป้องกันไม่ได้ยุงลายกัด

๑.๑ นอกในมุ้งหรือห้องที่มีมุ้งลวด

๑.๒ จุดยากันยุงหรือใช้ยาทากันยุง

๑.๓ ไม่อยู่ในบริเวณที่อับลมหรือเป็นมุมมืด มีแสงสว่างน้อย และควรเก็บสิ่งของภายในบ้านให้เป็นระเบียบ เพราะยุงลายชอบเกาะพักบริเวณมุมมืดของห้อง เครื่องใช้ในครัวเรือนต่างๆ มุ้ง สายไฟ ราวตากผ้า และกองเสื้อผ้าที่มีกลิ่นเหงื่อไคล

๑.๔ อาบน้ำ ชำระร่างกายให้สะอาด ปราศจากกลิ่นเหงื่อไคล เพราะกลิ่นเหงื่อไคลจะดึงดูดยุงลายให้มากัดมากขึ้น

๒. การกำจัดลูกน้ำยุงลาย ทำได้หลายวิธี ดังนี้

๒.๑ ปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม – น้ำใช้ ให้สนิท ทั้งนี้อาจปิดฝา ๒ ชั้น โดยใช้ผ้าขาวบางหรือผ้าพลาสติกคลุมปากโอ่งก่อนปิดฝา

๒.๒ ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในโอ่งน้ำหรือภาชนะที่ไม่มีฝาปิด ในอัตราส่วนทรายกำจัดลูกน้ำ ๑ กรัมต่อน้ำ ๑๐ ลิตร

๒.๓ เก็บทำลายวัสดุและเศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณรอบบ้าน เพื่อไม่ให้มีน้ำขัง และเป็นที่เพาะพันธุ์ยุงลาย

๒.๔ ใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกงลงในน้ำที่จานรองขาตู้ หรือเทน้ำเดือดลงในจานรองขาตู้ทุกสัปดาห์ หรือใช้ชันยาหรือขี้เถ้าแทนการใช้น้ำ

๒.๕ ใส่ปลากันลูกน้ำในอ่างบัวและถังเก็บน้ำในห้องน้ำ เช่น ปลาหางนกยุง ปลาสอด

๒.๖ ขัดล้างผิวด้านในของภาชนะเก็บน้ำทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนน้ำ เพื่อขจัดไข่ยุงลาย

๒.๗ เปลี่ยนน้ำในแจกันดอกไม้ทุก ๗ วัน หรือใช้กระดาษหรือสำลีอุดปากแจกัน เพื่อป้องกันยุงลายวางไข่

๒.๘ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบบ้านและชุมชนให้สะอาดไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๓. การกำจัดยุงตัวเต็มวัย ทำได้หลายวิธี ดังนี้

๓.๑ การพ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้านหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๒ สำหรับในครัวเรือน ทำได้หลายวี เช่น ใช้สเปรย์กระป๋องที่มีจำหน่ายตามร้านค้าทั่วไป ใช้น้ำผสมผงซักฟอกฉีดพ่นให้ถูกตัวยุง ใช้กับดักไฟฟ้า ซึ่งแสงไฟจะล่อให้ยุงบินเข้ากับดัดแล้วจะถูกกระแสไฟฟ้าช็อตตาย หรือใช้อุปกรณ์กำจัดยุง เช่น ไม้ตียุง เป็นต้น

<u>ข้อควรจำ</u>

การพ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย มีประสิทธิภาพลดความหนาแน่นของยุงได้ประมาณ ๒-๓ วันเท่านั้น จึงต้องดำเนินการกำจัดลูกน้ำยุงควบคู่ไปด้วยเสมอ

การพ่นสารเคมีบ่อยๆ โดยไม่จำเป็นจะทำให้ยุงดื้อต่อสารเคมีกำจัดแมลง ซึ่งจะเกิดผลเสียหายอย่างยิ่งในการควบคุมการระบาดของโรค

เนื่องจากยุงลายบ้านเป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย และแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายสามารถพบได้ทุกหลังคาเรือน จึงมีความจำเป็นที่ประชาชนทุกครัวเรือนจะต้องช่วยกันดูแล กำจัดลูกน้ำยุงลายและลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านเรือนตนเอง และมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจดำเนินงาน โดยมีองค์กรหลักในชุมชนช่วยกันดูแล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงานหลักในระดับท้องถิ่น จึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อภารกิจนี้

จากการดำเนินที่ผ่านมา ประชาชนประมาณร้อยละ ๘๐ ยังเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายว่าเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำเน่าเสียในหมู่บ้าน ในท่อระบายน้ำ น้ำในคูคลอง แหล่งน้ำเหล่านี้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงรำคาญซึ่งไม่เป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออก

ในความเป็นจริง ธรรมชาติของยุงลายชอบวางไข่ในน้ำนิ่ง ใส สะอาด ดังน้ำ แหล่งเพาพันธุ์ยุงลายจึงมักอยู่ในบ้านและรอบบ้าน ได้แก่ โอ่ง ภาชนะเก็บกักน้ำในห้องน้ำ จานรองขาตู้กับข้าว แจกัน และยางรถยนต์เก่า ซึ่งเป็นทั้งแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและที่หลบซ่อนของยุงลาย รวมทั้งเศษวัสดุที่ไม่ใช้ประโยชน์ เศษขยะที่สามารถรองรับน้ำได้ เช่น กล่องโฟม ขวดน้ำดื่ม กระป๋องน้ำอัดลม กล่องนม ดังนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการงานด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมแล้ว จำเป็นต้องให้ประชาชนร่วมมือดูแลสิ่งแวดล้อมภายในและบริเวณบ้านด้วย นอกเหนือจากการดูแลแหล่งน้ำเสียต่างๆ

<u>บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</u>

เมื่อรัฐบาลได้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยมีบทบาทหน้าที่โดยสรุป ดังนี้

๑. การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม
๒. การสาธารณูปการ
๓. การป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๔. การจัดให้มีการบำรุงทางน้ำ ทางบก
๕. การจัดให้มีการบำรุงทางระบายน้ำ
๖. การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๗. การจัดการให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
๘. การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์
๙. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๐. การจัดให้มีและบำรุงรักษาไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่นๆ
๑๑. การจัดให้มีกิจการโรงรับจำนำหรือสถานธนานุบาล

กิจกรรมสำคัญซึ่งมีระบุไว้ในบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ส่วนกิจกรรมที่สอดคล้องและสามารถช่วยลดปัญหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ มีอยู่ ๒ กิจกรรม คือ การกำจัดขยุมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการจัดให้มีน้ำสะอาดและการประปา จะช่วยลดภาวการณ์กักเก็บน้ำของประชาชน ซึ่งเป็นการลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้โดยทางอ้อม

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในงานห้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในระดับท้องถิ่น จะต้องเป็นความร่วมมือของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเครือข่ายครอบคลุมพื้นทั่วประเทศและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีการคัดเลือกบุคลกรมาบริหารจัดการในท้องถิ่นกันเอง ทำให้เกิดความใกล้ชิด การบริหารจัดการไม่ซับซ้อนและเป็นทางการมากเกินไป และจากภารกิจหน้าที่บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับโรคติดต่อด้วยเหตุผลดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงนับว่าเป็นองค์กรสำคัญ โดยเป็นแรงผลักดันให้ชุมชนดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออก ช่วยบริหารจัดการให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกขยายออกไปสู่ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง และครอบคลุมทุกพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอยู่ใกล้ตัวของประชาชน คือ ในบ้านและบริเวณบ้าน และจากสภาพบ้านในสังคมไทยมีการกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภค บริโภค แทบทุกครัวเรือน ทำให้มีโอกาสเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ได้ทุกครัวเรือน ในทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นไปได้คือ ช่วยสนับสนุนการรวมตัวของชุมชนเพื่อช่วยดูแลสำรวจลูกน้ำยุงลายในเขตความรับผิดชอบของตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

๑. เป็นแกนนำและศูนย์กลางในระดับท้องถิ่น ชักชวนองค์กร ชุมชน กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ และประชาชนให้ช่วยกันสำรวจและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านตนเอง และในที่สาธารณะต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน โบสถ์ มัสยิด ตลาด ฯลฯ และดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

๒. สนับสนุนทรัพยากร เช่น เครื่องพ่นหมอกควัน สารเคมีกำจัดลูกน้ำ หรืองบประมาณเพื่อดำเนินการ เป็นต้น

๓. ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

๔. ร่วมกิจกรรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และส่งข่าวสารการระบาดของโรคไข้เลือดออกสู่ชุมชน

๕. ร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์หรือโครงการพิเศษต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

๖. เป็นแกนกลางในการจัดตั้งกองทุน ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ กองทุนลูกน้ำยุงลาย กองทุนสมุนไพรไล่ยุง ธนาคารปลากินลูกน้ำ หรือการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นต้น

๗. กำหนดกฎ ระเบียบ ของท้องถิ่น เพื่อบังคับใช้ในชุมชน

วิธีการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้มีประสิทธิภาพ

๑. กำหนดให้มีกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. กำหนดกิจกรรมและมอบหมายภารกิจให้แต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน สำรวนและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยมีจำนวนครัวเรือนที่รับผิดชอบอย่างแน่นอน

๓. สนับสนุนให้มีการจัดทีมติดตามตรวจสอบการสำรวจลูกน้ำ อย่างน้อยทุก ๒ สัปดาห์ ในฤดูระบาด (พฤษภาคม ถึง ตุลาคม)

๔. ให้การสนับสนุนการพ่นสารเคมี เพื่อควบคุมการระบาด โดยจัดซื้อสารเคมีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพจัดทำโครงการ/แผนงาน เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

มาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกจะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

คน คือ บุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค ซึ่งได้แก่ เด็กที่อายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ลงมาเป็นส่วนใหญ่

เชื้อ คือ ไวรัสแดงกี มี ๔ ชนิดคือ ๑,๒,๓,๔ ซึ่งมีในกระแสเลือดผู้ป่วยก่อนมีไข้ ๑ วัน และระยะมีไข้ประมาณ ๒ – ๔ วัน

ยุงลาย คือ พาหะที่นำเชื้อจากผู้ป่วยไปสู่คนปกติ โดยการกัด

หากชุมชนใดมีองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการอยู่ครบถ้วน โรคไข้เลือดออกก็สามารถเกิดและระบาดในชุมชน ในขณะที่วัคซีนป้องกันโรคไข้เลือดออกยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาสำหรับเชื้อไวรัสยังไม่มียาฆ่าเชื้อโดยเฉพาะ

ดังนั้น กลวิธีควบคุมโรคไข้เลือดออกในปัจจุบันคือ การควบคุมยุงพาหะนำโรคให้น้อยลง ซึ่งทำได้โดยการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ และการกำจัดลูกน้ำยุงลาย

หลักการควบคุมโรคไข้เลือดออก

แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ การป้องกันโรคล่วงหน้า และการควบคุมเมื่อมีการระบาด

มาตรการป้องกันโรคล่วงหน้า

การป้องกันโรคล่วงหน้า เป็นกิจกรรมดำเนินงานเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นก่อนที่จะถึงฤดูระบาด โดยลดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และยุงตัวเต็มวัย ให้เหลือจำนวนน้อยที่สุด ถือว่ากิจกรรมที่มีความสำคัญ การป้องกันโรคล่วงหน้ามีกิจกรรม ดังนี้

๑. ให้ความรู้กับประชาชน เนื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดการป่วย โดยการจัดการบ้านเรือนของตนเองไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ และวิธีการปฏิบัติเมื่อสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก อาจจะทำได้หลายช่องทาง ดังนี้

๑.๑ ทางสื่อมวลชน เช่น สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เสียงตามสาย หอกระจายข่ายเห็นต้น

๑.๒ ทางโรงเรียน โดยให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่พ่อแม่

๑.๓ แจกเอกสาร เช่น แผ่นพับ คู่มือต่างๆ

๑.๔ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการในท้องที่ ให้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก

๑.๕ ขอความร่วมมือผู้นำชุมชน ในการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากประชาชน

๒. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๒.๑ วิธีทางกายภาพ ได้แก่

- ปิดภาชนะเก็บกักน้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงวางไข่
- เปลี่ยนน้ำในภาชนะทุกๆ ๗ วัน เพื่อไม่ให้กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- จัดสิ่งแวดล้อมบริเวณบ้านไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๒.๒ วิธีทางชีวภาพ ได้แก่

- การปล่อยปลากินลูกน้ำ

๒.๓ วิธีทางเคมี ได้แก่

- ใส่ทรายทีมีฟอส
- การพ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย แต่จะให้ผลเพียงระยะเวลาสั้นๆ และมีราคาแพง จึงควรใช้วิธีนี้เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

ข้อควรปฏิบัติในการพ่นสารเคมีกำจัดยุงลาย มีดังนี้

๑. ช่วงเวลาในการพ่นเคมีกำจัดยุง จะต้องดำเนินการในช่วงเวลากลางวันที่ยุงลายออกหากิน

๒. การพ่นสารเคมีต้องทำอย่างระมัดระวัง เพื่อลดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการพ่น ประชาชน และสัตว์เลี้ยง โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานวารมีสิ่งป้องกันตัว เช่น สวมเสื้อผ้าหนาๆ สวมใส่หน้ากากปิดปากปิดจมูกให้มิดชิด และปฏิบัติให้ถูกวิธีเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

๓. ก่อนพ่นสารเคมีต้องประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า โดยแจ้งให้เจ้าของบ้านและบ้านใกล้เคียงได้รับทราบ เพื่อป้องกันผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากการพ่นสารเคมี

การเลือกสารเคมีที่ใช้ในการควบคุมแมลงพาหะนำโรค

ควรเป็นสารเคมีที่มีประสิทธิภาพสูงในการกำจัดแมลง แต่มีพิษน้อยต่อคนและสัตว์ และควรมีคุณสมบัติทำให้แมลงตายทันทีเมื่อแมลงโดนหรือสัมผัสสารเคมี วิธีการเก็บสารเคมีต้องเก็บรักษาให้ถูกต้องเพื่อให้ได้เกิดอันตรายและให้สารเคมีคงสภาพได้นานที่สุด

มาตรการควบคุมเมื่อมีการระบาด

<u>มาตรการหลัก</u>

การใช้สารเคมีพ่นในบ้านและบริเวณบ้านผู้ป่วยและในรัศมี ๑๐๐ เมตร เพื่อควบคุมการระบาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดยุงที่มีเชื้อไข้เลือดออกให้หมดไปโดยเร็ว

<u>มาตรการเสริม</u>

รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน และขอความร่วมมือในการกำจัดและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย

แนวทางการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในช่วงระบาดของโรค

๑. สนับสนุนงบประมาณและดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย รวมทั้งพ่นสารเคมีควบคุมการระบาดของโรคไขเลือดออกในชุมชน โรงเรียน วัด ฯลฯ

๒. เน้นกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในช่วงที่มีการระบาดในชุมชน และต้องไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย

๓. ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง กรณีได้รับความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในช่วงที่ระบาด ให้นำประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญ และแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพิ่มเติม มาเป็นข้อบังคับใช้

๔. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานทราบถึงวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออก และวิธีการสังเกตอาการของโรคไข้เลือดออก รวมทั้งอาการที่ต้องรีบนำไปพบแพทย์

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลทองมงคล

อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์